

Gozdarstvo v poročilih Ministrstva za notranje zadeve v letih 1949 – 1952

O gozdarstvu v povojnem času je nekaj gradiva raztresenega v raznoraznih arhivskih gradivih in naši strokovni reviji Gozdarski vestnik. Ker je v povojni obnovi gozdarstvo odigralo pomembno vlogo, je bilo pod budnim očesom oblasti. Obveznosti gozdarske panoge je strogo določal petletni proizvodni načrt. Obsežne povojne sečnje so terjale mobilizacijo delovne sile in številni mobiliziranci so se prvič srečali s težaškim gozdnim delom. Nastale so posebne delovne brigade, za katere je bilo treba poskrbeti primerno nastanitev, orodje, hrano itn. Pomembno je bilo tudi politično delo, ki je največkrat potekalo v večernih urah. V duhu socializma so organizirali proizvodna tekmovanja, udarnišтво in proslave, na katerih so delili razna priznanja.

O omenjenem obdobju imamo za blejsko območje po zaslugi inž. Jerneja Zupanca zanimivo kroniko, ki omogoča, da vse dogajanje ne bo

utonilo v pozabo. V njegovih zapisih je ohranjen podatek, da je leta 1948 delalo 31 brigad. Vsa dela so bila normirana. Ozko grlo je bilo spravilo lesa, saj je primanjkovalo voznikov. Tako so naslednje leto uvedli njihovo prisilno mobilizacijo, pretežno iz kmečkih vrst. Za zapleten proces so skrbeli posebni mobilizacijski štabi na okrajih, ki so mobilizirancem izdali odločbe o obveznih prevoznih storitvah z navedbo obveznosti za kraj, čas in količino. Za neopravljeno delo so bile sankcije: zapor, taborišče v Kočevju in zaplemba premoženja. Na našem območju je bilo mobiliziranih okoli 500 voznikov. Kronist je zapisal, da so vozniki, nevajeni dela v gorskih gozdovih, napravili več škode kot korist. O težavah povojnega gozdarstva se je razpisal poročevalec strogo zaupnih poročil, ki so jih posredovali ministrom Narodne vlade Slovenije.

Izvlački iz poročil so izvirni prepisi.

Slika 1: Spravilo lesa s konji (foto: arhiv Gozdarskega vestnika)

Leto 1949

Gozdarstvo je bilo le bežno kontrolirano po naših organih, kljub veliki delavnosti te gospodarske veje petletnega plana in okolnosti, da so v teh ustanovah nameščeni v veliki meri nacionaliziranci in reakcionarna inteligenca. Gozdna narodna milica pri tem praktično ni imela uspeha, kriminalni organi so na tej panogi premalo delali. Radi malomarnega vršenja službe in izrabljanja službenega položaja je bilo v preiskavi 6 direktorjev gozdnih gospodarstev predanih javnemu tožilcu. Skupno se je obravnavalo 64 kaznivih dejanj predvsem radi prekupčevanja z lesom, golosečnje, tatvine, kvarjenja. V Ljubljanski oblasti je bilo ugotovljenih 153 ha golosekov. Gozdna gospodarstva vršijo zelo malomarno svoje delo. Gozdne ceste so v zelo slabem stanju, motorna vozila se po malomarnosti kvarijo, mobilizirani prevozniki s konji so slabo preskrbljeni s stajami in prehrano ter neracionalno zaposleni. Na Pokljuki je že nekaj dni 30 parov konj brez hrane. V Rušah pri Mariboru so mobilizirali 124 konj, delalo jih je le 24, ostali so nepreskrbljeni stali. Vsled takih

razmer je pobegnilo 80 voznikov. Primerov je več, da se vozniki odzovejo, ker jih pa ne zaposlijo se vrnejo. Dočim okrajni aparat vlaga vse sile v mobilizacijo voznikov, se gozdne uprave ne čutijo odgovorne za preskrbo staj, hrane, običajno prično z vožnjami ob 11. uri. Nesreč in boleznih konjev je precej tako, da je v mariborski klavnici trenutno 100 konj iz gozdnih prevozov. Obstoja je močna tendenca izvršiti mobilizacijo voznikov le z administrativnimi ukrepi. Razni odgovorni tovariši so vršili pritisk na naše organe za masovne posege, manjkalo pa je politično delo na vasi, bili so nepravilni pozivi vsled slabih evidenc in neupoštevanja razni upravičenih težav.

S službo gozdne narodne milice je zadolženih 257 miličnikov, ki so šli skoraj v celoti skozi tečaje za gozdno narodno milico. Predvidena formacija je s tem 44 % zasedena. O dosedanjih uspehih je še težko govoriti. V glavnem dela gozdne narodne milice ni občutiti. Krivda je v tem, ko se dovoljuje, da komandirji postaj splošne narodne milice uporabljajo vsled pomanjkanja miličnikov, gozdne miličnike za naloge splošne narodne milice tako,

Slika 2: Nakladanje daljšega lesa (foto: arhiv Gozdarskega vestnika)

da praktično rezultatov dela gozdne narodne milice ni. Nadalje se še ni našel pravi način razporeditve in način dela gozdne narodne milice. Vprašanju gozdne narodne milice bo potrebno posvetiti vso pažnjo, sicer ne bo dosegla svojega cilja.

Leto 1950

Izreden porast (125 – 95 %) smo imeli na sektorju gospodarstva (pravilno gozdarstva – opomba pisca prispevka). Da smo obravnavali toliko dejanj leži vzrok zlasti v tem, da so se naši organi energično lotili v letošnjem letu tega področja, ker so postali posebno pereči primeri protipravnega zamenjevanja lesa za druge artikle. Poleg tega so odkrili še težke primere tatvin lesa, špekulacij, zanemarjanj gozdnih opravil, prepuščanju lesa propadanju, neizpolnitev plana in golosekov. Predvsem so naši organi pregledali predele, kjer leži posekan les že dalj časa in je radi malomarnosti gospodarjev, predvsem LIP-ov prepuščen propadanju. Odkrili smo tudi številne nepravilne distribucije zalog, ker so nekaterim koristnikom dobavljali les boljše (izvozne) kvalitete, čeprav so pogodbeni dogovori določali več razredov slabše sortimente. Posebno bolno mesto v našem gospodarstvu predstavljajo režijski konji, ki so razmeščeni po GG in LIP-ih širom cele Slovenije. Po statističnih podatkih je v 18 LIP-ih 1856 konj. Večina LIP-ov stoji pred

problemom nabave krme. Nakupi konj so bili izvršeni kampanjsko brez istočasne nabave voz, opreme in voznikov, nege in končno poginov in občutnih hiranj. Če primerjamo hrano teh konj z gozdno proizvodnjo, vidimo, da je bilo potrošeno za kubik drvi 9 kg koruze. Gozdna narodna milica je delovala do leta 1951.

Leto 1952

V teku leta je bilo v republiškem merilu objavljenih vrsto ukrepov, ki so narekovali poostreno kontrolo nad prometom z lesom. Do julija naši organi tovrstnim kaznivim dajanjem niso posvečali pozornosti, kasneje pa so odkrili 175 primerov takih kaznivih dejanj. Gre predvsem za svojevoljni posek lastnega lesa, za posek tujega lesa in za posek lesa, ki je bil posebej zaščiten. V večini obravnavanih primerih so storilci sekali les za prodajo zlasti v tuje ljudske republike, kjer so cene neprimerno višje.

Vir:

SI AS 1931 Republiški sekretariat za notranje zadeve
Socialistične republike Slovenije, 1918–2004

Alojz Budkovič